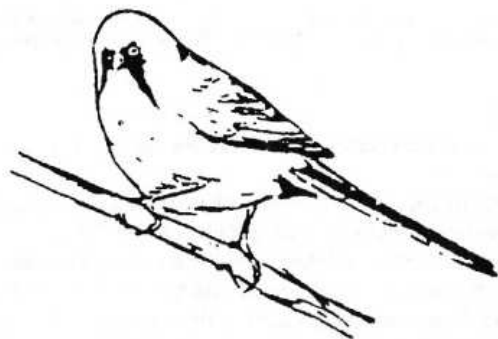

HNÍZDĚNÍ VOLAVKY POPELAVÉ (*ARDEA CINEREA* L.) V ŽELEZNÝCH HORÁCH

Nesting of the Grey Heron (*Ardea cinerea*) in the Železné hory Protected Area

František BÁRTA

Hnízdění volavky popelavé (*Ardea cinerea*) bylo ve Východočeském regionu v nedávné minulosti velkou vzácností (BÁRTA, 1990). V posledních letech však zpráv o hnízdění tohoto druhu v různých částech regionu přibývá (VRÁNA, KULT, HROMÁDKO, REJL in verb., POLÁK et JANOUŠEK, 1995).

V Železných horách, resp. v okrese Chrudim, byly volavky popelavé pozorovány pravidelně, převážně při toku Chrudimky a v jejím nejbližším okolí. Jeden neověřený údaj pochází z 80. let, kdy údajně osamocený pár vyhníždil mezi Konopáčem a Vyžicemi (CIBULKA in verb.).

Na základě upozornění hajného Petra Jakubce jsme dne 14. května 1995 navštívili smrkový les mezi obcemi Rohozná a Kameničky, kde v roce 1994 byla nalezena mrtvá (snad zastřelená) mláďata volavky popelavé.

Již při příchodu se ptáci, resp. mláďata prozradila silnými chrčivými hlasy - nepochybně vydávanými při krmení. Po průzkumu celého cca 100-letého porostu smrků, byla identifikována 4 místa, kde se pod stromy nacházely vaječné skořápky. Vedle bledě-modrých skořápek se objevovali i řídké drobné stříkance trusu. Dne 25. května 1995 jsme společně s Liborem Blažkem uskutečnili výstup na stromy, které jsme vytypovali za možné k umístění hnízda.

Přímo jsme kontrolovali 4 hnízda, z nichž pouze jedno bylo prázdné, užívané zřejmě v roce 1994. Podařilo se nám okroužkovat 10 mláďat ve stáří 15 - 20 dní. Páté jedno hnízdo bylo s ohledem na umístění na zlomeném vrcholku, kontrolováno vizuálně. Spolu s ním tato kolonie čítala 4 obsazená hnízda se 13-ti mláďaty.

O něco později dne 8. června 1995 bylo nalezeno hnízdo další, asi postaveno jako náhradní. V tento den bylo pod hnízdem nalezeno jedno mrtvé mládě ve stáří 5 - 7 dní. Při další kontrole bylo hnízdo prázdné.

Při sledování celé kolonie byly některé jevy obdobné, jako v jiných případech izolovaného a nepočteného hnízdění a to:

1. Mimo krmení se mláďata akusticky výrazněji neprojevovala.
2. Loviště starých ptáků bylo vzdáleno 2,5 km, což je více než nejbližší rybníky.
3. Na všech pěti hnízdech kontrolovaných dne 25.5. byly stejně stará mláďata.

Všechna hnízda byla umístěna ve smrkovém porostu v nadmořské výšce od 570 do 576 metrů.

Pouze v jednom případě bylo hnízdo umístěno na zlomeném vrcholku stromu, v ostatních případech bylo vždy umístěno na postranních větvích v poslední třetině stromu, což bylo minimálně ve výšce 15 metrů.

Z dostupných informací a textových materiálů je hnízdění volavky popelavé v roce 1995, resp. 1994, prvním doloženým hnízděním v okrese Chrudim a zcela jistě prvním hnízděním v CHKO Železné hory.

SUMMARY

In May 5th - June 8th 1995 a colony of 5 seated heron nests in a fir woods between Kameničky and Rohozná - square of 6160 (the Chrudim district) was found. This is the first verified nesting of the species in the area.

LITERATURA :

BÁRTA, F., 1990: Hnízdění volavky popelavé (*Ardea cinerea* L.) u Černožic n.L. Panurus, 2: 73 - 76.

POLÁK, M., JANOUŠEK, M., 1995 : Neúspěšné zahnízdění volavky popelavé (*Ardea cinerea*) na Svitavsku. Panurus, 6: 105 - 106.

RYBÁŘ, P., 1989: Přírodou od Krkonoš po Vysočinu. Kruh, Hradec Králové.

ADRESA AUTORA :

RNDr. František Bárta
Správa CHKO Železné hory
Zámek 1
538 25 Nasavrky